● Дубандарда эмне кеп?

Баткен

Маданият да достукка көпүрө

Жакында Баткен районунда Кыргыз Республикасынын Баткен жана Тажик Республикасынын Исфара райондорунун башчыларынын, эки өлкөнүн жергиликтүү бийлик өкүлдөрүнүн жана маданият кызматкерлеринин катышуусунда жолугушуу болуп өттү.

Жыйынды уюштуруунун максаты пайда болгон көйгөйлөрдү чечүү жолдорун издөө менен ошол эле учурда эки элдин ынтымагын дагы да арттыруу боюнча өз ара ой-пикирлерин алмашуу эле. Өткөрүлгөн тегерек стол эки тараптын чек аралаш аймактарында жайгашкан айылдардын айыл башчылары, айылдык кеңештин депутаттарынын катышуусунда жүрүп, анда чек арада соңку убактарда пайда болгон жагымсыз окуяларга токтолуп, келечекте андай учурларды болтурбоо жолдору сунушталды.

Тегерек столдун жүрүшүндө Баткен жана Исфара районунун башчылары тарабынан атайын протокол түзүлүп, анда ар бир квартал сайын эки аймактын маданият өкүлдөрү менен биргеликте маданий иш-чараларды өткөрүп туруу чечими кабыл алынып, өткөрүлүп жаткан иш-чаранын алкагында тажик элдеринин маданият кызматкерлери өздөрүнүн концерттик программасын тартуулашты. Андан соң, иш-чара Кара-Булак айылынын табият кучагында орун алган Музбулак этнокомплексинде улантылып, анда Баткен районунун маданият кызматкерлеринин концерттик программасы тартууланып, "Манас" эпосунан үзүндүлөр айтылып, эстелик үчүн сүрөткө түшүштү.

Гүлчехра ТАЖИБАЕВА,
«Кыргыз Туусу»

Ысык-Көл

Фонтан паркка көрк берди

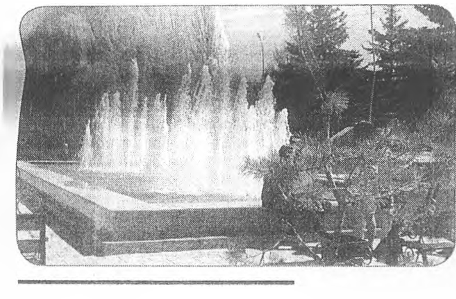

Каракол шаарынын борбордук сквер-паркында мындан бир канча жылдар мурда курулуп, кийин пайдалануудан чыккан фонтан реконструкциялоодон кийин ачылды.

— Аны учур талабына ылайык калыбына келтирүү үчүн республикалык бюджеттен 5 млн. 238 миң сом сарпталды, – дейт шаар мэри Данияр Арпачиев. – Сууну оргутуп чыгарып, түнкүсүн үч музыкалуу түскө кубулуп өзгөртүп туруусуна 22 квт-сааттык кубаттуулуктагы насостук шаймандар пайдаланылууда.

Элет өйдөлөбөсө – өлкө өнүкпөйт

Жакында Караколдо "Түп районунун экономикасы жана аны өнүктүрүүнүн перспективалары" бизнес-форуму болуп өттү.

Алгач турмуштук буюм-тайымдарды, тамак-аш азыктарын даярдоочу чакан цехтер менен жергиликтүү ишкер кол өнөрчү уздар өз колдорунан чыккан эмгектеринин көргөзмөсүн тартуулашты. Ага улап көрсөтмө роликте аймактын келечеги менен мүмкүнчүлүктөрүн айкалыштырууда приоритеттүү инвестициялык долбоорлор презентацияланды.

Райондун акими Элчибек Жантаевдин айтымында, бул форумда: Байзак айылында кичи цемент заводун, Ак-Булакта муниципалдык кирпич заводун, Түп айылында кант заводун, эски чоң каналды реконструкциялоодон өткөрүү, Талды-Суу айылында койдун жүнүн кайра иштетүү жана кийизден ар кандай буюм-тайымдарды жасап чыгаруучу цех куруу долбоорлору кабыл алынып бекитилди. Элеттиктердин демилгесин колдоого алган Өкмөттүн облустагы ыйгарым укуктуу өкүлү Узарбек Жылкыбаев долбоорлордун аткарылышына каражат жагынан көмөк көрсөтө тургандыгын билдирди.

Жээнбай ТҮРК, "Кыргыз Туусу"

Кандаштын сөзү калетсиз

Азиз САНДЖАР: «Так илимдерге инвестиция тарталы»

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинде дүйнөгө белгилүү илимпоз, химия илими боюнча 2015-жылдын Нобель сыйлыгынын лауреаты, профессор Азиз Санджар менен жолугушуу болуп өттү. Анадолунун чыгышындагы кичинекей кыштактан чыккан кандашыбыз, өзүнүн илимге кошкон салымы менен бүтүндөй түркий элдерин даңазалады. Азиз Санджар студенттерге кайрылып төмөнкүдөй сөзүн айтты.

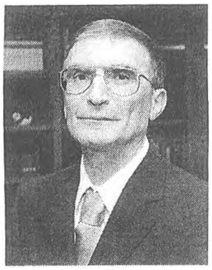

— Түрк дүйнөсү илимге муктаж. Биз көөнөрбөс маданиятты курган улуу элбиз. Бала кезде бүтүндөй түрк дүйнөсүнүн эли улуу маданиятты түптөгөнүн тарыхый китептерден, кийин батыштын жазуучуларынан окугам. Чындап эле бизде 750-1250-жылдар мурда эле илим өнүккөн экен. Андан кийин биз илимде зор бурулуштуу ийгилик жарата албаптырбыз. Бүгүн биз бул маселени чечүүбүз зарыл. Арийне, коомдук илимдерге сый-урматым бар, бирок биз так илимдерге инвестиция тартышыбыз керек.

Жаш муундарга айтарым, саясатка аралашпагыла. Жаштык деминерди илим-билимге жумшагыла, жаңы ачылыштар үчүн күрөшкүлө. Студент кезимде мен жумасына 7 күн, күнүнө 18 саат иштечүмүн. Азыр мен 71 жаштамын, учурда жумасына 6 күн, суткесине 12 саат иштейм. Мен эч кандай шарттарсыз эле Америкада эмгектендим. Кээде акчамдын жогунан 3 айлап лабораторияда жашаган күндөрүм болду. Айтарым, биз көз карандысыздыкка өзүбүз түзгөн технологиянын жана илимдин күчү менен жетебиз. Азыркы жетишкен ийгилигимдин үстүндө 45 жыл бою иштедим. Менин командам – Түркия Республикасы жана түрк тилдүү мамлекеттердин жаштары. Ата-энелерге айтарым, эгер балдарыңыздарды мага жиберсеңер аларды ийгиликтүү окумуштуулукка даярдап, кайра өзүңүздөргө жөнөтүүгө сөз берем», – деп түрк дүйнөсүнүн өнүгүп, ааламга таанылып, зор сый-урматка татыктуу болуусу үчүн илимде ийгилик жасоо керектигин баса белгилеген профессор Азиз Санджар түрк дүйнөсүнүн жаштарына үмүтү зор экенин айтып өттү. Ушул эле күнү Азиз Санджарга университеттин ардактуу профессору наамы ыйгарылды.

Айзат ТАЛАСБАЕВА,
Кыргыз-Түрк "Манас" университети

Китеп текчеңизге

«Балбандардын үй-бүлөлүк династиясы»

Болотбек ТАШТАНАЛИЕВ, "Кыргыз Туусу"

Абдыралык Бабаевдин "Балбандардын үй-бүлөлүк династиясы" китеби Лейлек жергесинен чыккан атактуу балбан Эгемберди ажы Туратовго жана анын улуттук күрөштү туу туткан үй-бүлөлүк династиясы – уулдары Атамбек жана Салимбек балбандарга арналган.

Үй-бүлөлүк балбандар династиясы тууралуу китептин башкы каарманы Эгемберди Туратов 1941-жылдын 11-майында мурдагы Ош, азыркы Баткен облусуна караштуу Лейлек районунун Баул айылында карапайым колхозчу Темиров Тураттын үй-бүлөсүндө жарык дүйнөгө келген.

Айтымда, Турат аксакал да, анын атасы Темир аксакалдар да өз доорунун мыкты палвандарынан болушкан. Бабасы Темир палван колунан көөрү төгүлгөн уста да болуптур. Ата-лу гүл жыгач уста болгону белгилүү. Демек, Эгемберди палван тектүү жердин, палвандардын тукуму десек болот.

"Турат палван бою 1 метр 90 см., салмагы 110 килограмм алп денелүү адам болгон экен. Ошол кезде 2-3-класстан окуган кичинекей Эгемберди атасынан калбай жүрүп, анын күрөштөрүн өз көзү менен көрүп калган. Турат палван дайыма дооранды таштабай, күрөштүн акырына чейин болуп, ага эч ким чыкпай калганга дейре ортодон кетпей турган. Анан да жаны тынбаган, жоктон барды чарба менен алектенип, тыным алуу дегенди билген эмес. Адамдарга да абдан сылык, жылуу мамиле кылып, дегеле бир жандын көөнүн оорутпаган жумшак киши болгон экен ырахматылык Турат палван. Турат палвандын дагы бир касиети – абдан сөзгө чечен, тамашөкөй, анан да эч кимден жалтанбаган эр мүнөз киши болгонун айтышат" деп жазат автор балбандын атасы тууралуу.

Кыргызда "ата көргөн ок жонот, эне көргөн тон бычат" дегендей, атасынын күрөшкөнүн көрүп, үлгү алып жана атасын идеал тутуп чоңойгон жаш Эгембердинин күрөш ааламына кеткен алгачкы жолу Лейлектин Катыраң, Баул айылдарындагы тойлордо өткөрүлгөн күрөштөрдөн башталган. 1958-жылы Сүлүктүдө өткөн тойдо Эгемберди палван Сейдали, Салам, Жумабай, Алимбай, Боорайым. Батыр чабандаз деген чоң палвандар менен күрөшкөн. Ошондо ал 17 жаштагы өрт болуп күйүп турган жигит

Китепте ата даңкын улаган уулдар Атамбек менен Салимбек тууралуу да кеңири баяндалган. Китеп – улуттук күрөштүн ышкыбоздоруна жана окурмандардын кеңири катмарына арналган.

Китептин көркөм редактору жана түзүүчүсү белгилүү журналист Бахтияр Ша-